

# استفتاآت

به اهتمام: محمد حسین فلاح‌زاده

مناسک و احکام حج از مهمترین مسائل آن است، که فراگیری آنها زمینه استفادۀ معنوی بیشتر از این مراسم عبادی - سیاسی را فراهم می‌آورد. و باید گفت که مراتب معنوی حج بدون انجام دقیق اعمال و مناسک به دست نخواهد آمد.

فقه‌های حوزه‌های علمیه و مراجع بزرگوار اسلام - قدس‌الله اسرارهم - هر یک در عرصه و زمان خود، همواره برای تنظیم مبانی فقهی، کشف قوانین الهی، پاسخگویی به استفتاآت مردمی، نگارش و نگهداری فقه به معنای عام و گسترده آن و مسائل حج بطور خاص و تطبیق قوانین کلی بر نمونه‌های مختلف اعصار، زحمات فراوان کشیده و گام‌های بلندی برداشته‌اند، اما از آنجا که تغییر اماکن و پدید آمدن مصداق‌های جدید در حج، هر ساله مسائل نوینی بر مناسک می‌افزاید، همیشه باید ارتباط دست‌اندرکاران حج و زائران عزیز با فقه‌های عظام برقرار باشد و در پیچ و خم اجرای دقیق برنامه‌های عمره و حج، حکم الهی را دریابند و به وظیفۀ شرعی خود عمل کنند.

در این راستا فصلنامه «میقات حج» که عهده‌دار ارائه فرهنگ و معارف این واجب الهی است، از این شماره، مسائل جدیدی را که از محضر مراجع بزرگ تقلید استفتاء شده است، می‌آورد.

بدان امید که ارائه این مسائل راهگشای زائران عزیز بیت الله الحرام باشد.\*

س ۱- کسانی که با دریافت وام منزل مسکونی ساخته‌اند و یا سایر لوازم زندگی را تهیه کرده‌اند و طی اقساط باید وام را بپردازند، اگر سایر شرایط استطاعت را دارا باشند باید حجة الاسلام بجا آورند؟ (آیة الله اراکی): اگر سهولت می‌تواند در وقت پرداخت کند و سایر شرایط استطاعت را دارد باید حجة الاسلام بجا آورد.

اگر سهولت می‌تواند در وقت پرداخت کند  
و سایر شرایط را دارد باید حجة الاسلام بجا آورد

س ۲- کارمندانی که در منازل سازمانی زندگی می‌کنند و هم‌اکنون مشکلی از نظر مسکن ندارند ولی مالک منزل مسکونی هم نمی‌باشند ولی سایر شرایط استطاعت را دارا هستند باید حجة الاسلام بجا آورند یا نه؟

(آیة الله اراکی): اگر به منزل احتیاج ندارد و سایر شرایط دارا است مستطیع است.

اگر بمنزل احتیاج ندارد و سایر شرایط دارا است مستطیع است

س ۳- جانبازان و آزادگانی که با خرج دولت به حج می‌روند، حج آنها بذلی است یا نه؟ در هر دو فرض که دولت پول قربانی آنها را بدهد یا ندهد.

(آیة الله اراکی): اگر مخارج حج را به آنها می‌دهند و یا پول مخارج را به آنها بذل می‌کنند حج

بذلی است.

اگر مخارج حج را بانها میدهند و یا پول مخارج را بانها بذل می‌کنند حج بذلی است

س ۴- آیا مخارج ازدواج فرزند هم جزو مؤونه است و بر فرض که فرزند نیاز به ازدواج داشته باشد، آیا رفتن به حج مقدم است یا ازدواج فرزند؟

(آیة الله گلپایگانی): اگر به مقدار متعارف خرج کند جزء مؤونه محسوب می‌شود و حج واجب

مقدم است مگر اینکه ترک اقدام برای ازدواج فرزند عرفاً موجب عسر و حرج برای او باشد،

\* از تمامی افرادی که استفتای جدیدی در اختیار دارند و در جایی منتشر نشده، تقاضا داریم که آن را به آدرس تهران، صندوق پستی ۱۴۱۵۵/۵۸۵۶ برای ما بفرستند تا در موقعیتهای مناسب برای درج در فصلنامه استفاده شود.

والله العالم.

### موارد مختلف است

(آیه الله اراکی): موارد مختلف است.

س ۵ - شخصی برای عمره تمتع در مسجد شجره محرم می شود ولی به علت گم کردن کاروان خود و بازماندن از آن به مدینه برمی گردد، آیا در بازگشت به مدینه و همچنین در فاصله مدینه تا مسجد شجره هنگام برگشت به مکه می تواند زیر سایه برود یا نه؟

(آیه الله گلپایگانی): محرم هستند بنابراین در مسیر مدینه و برگشت نباید در روز زیر سقف بروند، والله العالم.

محرم هستند بنابراین در مسیر مدینه و برگشت نباید در روز  
زیر سقف بروند. والله العالم

س ۶ - عدم جواز عمره مفرده بین عمره تمتع و حج تمتع، به جهت حرمت خروج از شهر مکه است، چون لازم است به ادنی الحل برود یا دلیل جداگانه دارد؟  
(آیه الله گلپایگانی): عدم جواز به جهت خروج از مکه نیست، والله العالم.

عدم جواز جهت خروج از مکه نیست. والله العالم ۲۲ صفر ۱۴۱۶

س ۷ - بلند گفتن تلبیه برای خانمها چه صورتی دارد؟ و در صورت حرمت آیا موجب بطلان اعمال نیز می شود یا خیر؟  
(آیه الله اراکی): اگر مفسده نداشته باشد اشکال ندارد.

### اگر مفسده نداشته باشد اشکال ندارد

س ۸ - اگر در طواف دستجمعی بین ۶ و ۷ شک کند در صورتی که سایر همراهان به ۷ شوط یقین داشته باشند تکلیف شخص شاک چیست؟

(آیه الله اراکی): اگر طواف کننده اطمینان پیدا می کند ولو بگفته همراه، به اطمینان عمل کند وگرنه یقین آنان برای او کافی نیست.

اگر طواف کننده احیاناً میدامی کند ولو بگفته همراه با طین عمر کند و گرنه یعنی  
آنان برابر او کافری نیست

س ۹ - چه مقدار فاصله بین اشواط طواف سبب بهم خوردن موالات و بطلان آن می‌گردد؟  
(آیه الله اراکی): موالات عرفیه معتبر است و مقدار خاصی برای آن تعیین نشده است.

مردان عرفیه معتبر است مقدار خالصی را بر آن تعیین نکرده اند



س ۱۰ - گاهی مأمورین دولت سعودی خانمها را از محدوده طواف (فاصله مقام و کعبه) بیرون  
می‌کنند حکم طواف آنها در این صورت چیست؟

(آیه الله اراکی): اگر قبل از نصف شوط چهارم از مطاف خارج شده باشند و موالات بهم نخورده  
باشد می‌توانند طواف را تمام کنند و می‌توانند از سر بگیرند و اگر موالات بهم خورده باید از سر  
بگیرند. و اگر بعد از نصف شوط چهارم با عذر از مطاف خارج شده‌اند. در اتمام طواف و  
استیناف مختارند. چه موالات بهم خورده باشد یا نه.

اگر قبل از نصف شوط چهارم از مطاف خارج شده باشند در ادرات نکرده باشند هرگز از طرف اتمام کند و در آن  
زیر گرفته و اگر در ادرات بهم خورده اند هرگز از طرف اتمام نکرده اند در اتمام طرف استیناف نکرده اند هرگز از طرف اتمام نکرده اند



س ۱۱ - آیا حرمت زن و شوهر بر یکدیگر در حال احرام، مانند حرمت زن و مرد نامحرم است و  
آیا نگاه به یکدیگر و لمس بدن بدون قصد لذت نیز حرام است؟ و محدوده حرمت زن و مرد در حال احرام  
چیست؟

(آیه الله گلپایگانی): نگاه کردن به زوجه و لمس بدون شهوت و التذاذ اشکال ندارد. بلی  
بوسیدن آن مطلقاً جایز نیست و کفاره دارد، والله العالم.

نگاه کردن به زوجه و لمس بدون شهوت و التذاذ اشکال ندارد

بلی بوسیدن آن مطلقاً جایز نیست و کفاره دارد. والله العالم

س ۱۲ - وظیفه کثیر الشک در تعداد ریگها - در رمی - چیست؟ و ملاک کثیر الشک بودن، نیز

چیست؟

(آیه‌الله گلپایگانی): کسی را همراه ببرد تا اطمینان به رمی صحیح پیدا کند، والله العالم.

کسی را همراه ببرد تا اطمینان به رمی صحیح پیدا کند.  
والله العالم

س ۱۳ - مردان محرم، در عرفات بر اثر گرمی هوا، حوله‌های احرام «رداء» را زمین می‌گذارند، این عمل تا چه حد صحیح است؟

(آیه‌الله گلپایگانی): اگر در معرض دید نامحرم نباشند اشکال ندارد، والله العالم.

اگر در معرض دید نامحرم نباشند اشکال ندارد.  
والله العالم

س ۱۴ - کسی که تنها در رمی نیابت دارد، طبق فتوای مرجع تقلید خودش عمل کند یا مطابق فتوای مرجع تقلید منوب عنه؟

(آیه‌الله گلپایگانی): مطابق نظر مرجع تقلید خود عمل کند مگر آنکه عمل او به نظر مرجع تقلید منوب عنه باطل باشد، والله العالم.

مطابق نظر مرجع تقلید خود عمل کند مگر آنکه عمل بنظر مرجع تقلید منوب عنه باطل باشد. والله العالم

س ۱۵ - زنی به جهت خوف از حیض متأخر اعمال بعد از منی را بر وقوفین مقدم داشته و پس از طواف حج و نماز آن، از انجام بقیه اعمال ناتوان شده و بدون انجام بقیه آن، با احرام حج به عرفات رفته است، تکلیف او نسبت به بقیه اعمال حج و اعمال بعد از منی چیست؟

(آیه‌الله گلپایگانی): در فرض سؤال، بعد از اعمال منی و مراجعت به مکه، چنانچه برای او ممکن است احتیاط آن است که طواف حج و نماز آن را اعاده کند و بعد طواف نساء و نمازش را بجا آورد، والله العالم.

در فرض سؤال، بعد از اعمال منی و مراجعت به مکه، چنانچه برای

او ممکن است احتیاط آن است که طواف حج و نماز آن را اعاده کند و بعد

طواف نساء و نمازش را بجا آورد. والله العالم

س ۱۶ - اخیراً توسط بانک توسعه اسلامی، وابسته به کشورهای اسلامی و همکاری دولت عربستان، مسلخ‌هایی برای ذبح قربانی به صورت کاملاً مکانیزه تأسیس شده است که در وادی معیصم

قرار دارد. با توجه به دو نکته ذیل قربانی در آن مسلخ‌ها چه حکمی دارد؟

الف: دیگر مسلخ‌ها هم بنا به نقل، خارج منی است ولی به منی نزدیکتر است.

ب: گوشت حاصل از قربانی در مسلخ جدید با وسائل پیشرفته بسته‌بندی شده و برای نیازمندان کشورهای اسلامی ارسال می‌شود، در حالی که لاشه‌های قربانی در دیگر مسلخ‌ها سوزانده و از بین می‌رود.

(آیه‌الله اراکی): ذبح در مسلخ‌های جدیدالتأسیس بر فرض عدم امکان ذبح در منی در صورتیکه شرایط شرعی ذبح رعایت شود مانعی ندارد هرچند نسبت به سایر مسلخ‌ها از منی دورتر باشد و رعایت اقریبیت به منی لازم نیست.

ذبح در مسلخ‌ها چه حکمی دارد؟  
در هر یک از این دو مسلخ، منی در هر دو مورد مذکور در منی است  
نسبت به سایر مسلخ‌ها از منی دورتر باشد رعایت اقریبیت



(آیه‌الله گلپایگانی): در فرض مسئله چنانچه سایر شرایط صحت ذبح در مذابح مذکوره محقق باشد رعایت اقریبیت به منی واجب نیست اگر چه اولی و مطابق احتیاط است، والله العالم.

در فرض شرطی که در ذبح در مذابح مذکوره محقق باشد رعایت اقریبیت به منی واجب نیست اگر چه اولی و مطابق احتیاط است، والله العالم.



س ۱۷ - ابتدا و انتهای وقت ذبح در روز عید چه زمانی است، و آیا کسانی که رمی را در شب انجام

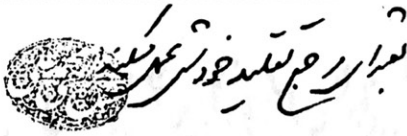
می‌دهند می‌توانند قبل از طلوع آفتاب روز عید، قربانی کنند یا نه؟

(آیه‌الله اراکی): از طلوع آفتاب تا غروب آن است و قبل از طلوع آفتاب نمی‌توانند قربانی کنند.

از طلوع آفتاب تا غروب آن است  
و قبل از طلوع آفتاب نمی‌توانند قربانی کنند

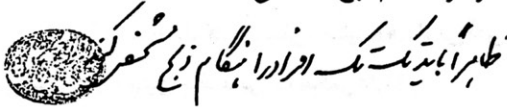
(آیه‌الله گلپایگانی): نظر به اینکه بنا بر احتیاط باید ذبح بعد از رمی جمره عقبه انجام شود و وقت رمی جمره بعد از طلوع آفتاب است تا غروب لذا قربانی قبل از رمی خلاف احتیاط است. بلی برای کسانی که رمی شب عید جایز است و رمی هم انجام داده‌اند قربانی بعد از ظاهر شدن طلوع فجر و تحقق صبح قبل از طلوع آفتاب جایز است چه آنکه بین الطلوعین از لحظات روز محسوب است، والله العالم.





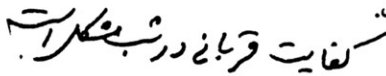
س ۲۲ - آیا در مسأله ذبح، کسی که از طرف چند نفر وکالت دارد، باید تک تک افراد را جداگانه هنگام ذبح مشخص کند، یا همین که از طرف آنها وکالت دارد و بطور کلی چند گوسفند را ذبح می‌کند، کافی است؟

(آیه‌الله اراکی): ظاهراً باید تک تک افراد را هنگام ذبح مشخص کند.



س ۲۳ - اگر کسی در روز عید قربان موفق به قربانی نشد، آیا می‌تواند در شب انجام دهد و یا باید روز یازدهم قربانی کند؟

(آیه‌الله اراکی): کفایت قربانی در شب مشکل است.



(آیه‌الله گلپایگانی): بنا بر احتیاط روز یازدهم قربانی کند، والله العالم.

## بنابر حسب طرز روز یازدهم و روز نهم در ایام

س ۲۴ - در ایامی که مظاف بسیار شلوغ است، گاهی مشاهده می‌شود، برخی از خانم‌ها برای بوسیدن حجرالأسود، وسط جمعیت رفته و هنگام اقدام به این عمل بدنشان با فشار زیاد جمعیت با بدن نامحرمان تماس می‌گیرد و گاهی در کشاکش جمعیت چادر و روسریشان کنار رفته و موهایشان ظاهر می‌شود، لطفاً حکم شرعی را در این خصوص بیان فرمایید.

(آیه‌الله گلپایگانی): در فرض سؤال باید از جلو رفتن خودداری نمایند، والله العالم.

- در فرض سؤال باید از جلو رفتن خودداری نمایند. والله العالم

س ۲۵ - هم اکنون بین شبستان مسجدالحرام و سالن صفا و مروه دیوار کوتاهی به بلندی حدود نیم متر و عرض یک متر وجود دارد، آیا بتوان در ایام عادت که نمی‌توانند به مسجد الحرام وارد شوند، می‌توانند روی این دیوار که مشترک بین مسجد و مسعی می‌باشد، بنشینند؟

(آیه‌الله گلپایگانی): اگر یقین به جزء مسجد بودن آن محل ندارند نشستن در آنجا برای آنها



اشکال ندارد، والله العالم.

- اگر یقین به جزو مسجد بودن آن محل نداشته نشستن در آنجا برای

آنها اشکال ندارد. والله العالم

س ۲۶ - آیا می توان قرآن را از مسجد الحرام جهت قرائت بیرون برد و مجدداً به مسجد

بازگردانید؟

(آیه الله اراکی): در صورتی که اطلاق وقفیت احراز نشود جایز نیست.

در صورتیکه اطلاق وقفیت احراز نشود جایز نیست

س ۲۷ - در نماز جماعت مکه و مدینه، گاهی مشاهده می شود برخی از نمازگزاران شیعه اتصال

صفوف را مراعات نمی کنند حکم نماز جماعت آنها چیست، و آیا بر ما واجب است به آنها اعلام کنیم؟

(آیه الله اراکی): احوط مراعات اتصال است. و اعلام لازم است بنا بر احتیاط.

احوط مراعات اتصال است. و اعلام لازم است بنا بر احتیاط.



